

Vreme: 28.07.2026 17:47

Medij: nin.rs

Link: <https://www.nin.rs/svet/vesti/119442/pozari-iscrpiljuju-evropske-kapacitete-francuska-aktivirala-pomoc->

Autori: DW / Andreas Nol

Teme: Evropska komisija

Naslov: Požari širom Evrope iscrpljuju resurse: Francuska zatražila pomoć Evropske unije

5776

U pomoć su upućeni avioni, helikopteri i vatrogasci iz više evropskih zemalja, uz podršku satelitskog nadzora.

Predsednik Francuske Makron zatražio je pomoć Mehanizma civilne zaštite Evropske unije zbog velikih šumskih požara. Sistem je s vremenom postao znatno efikasniji, ali je ovog leta skoro iscrpio sve svoje mogućnosti. Francuska je, zapravo, dobro pripremljena za borbu protiv šumskih požara. Država raspolaže sa 12 protivpožarnih aviona "Kanader" i osam aviona tipa "Deš" za gašenje požara. Pored toga, koriste se i iznajmljeni avioni i helikopteri. Međutim, trenutno su letelice istovremeno angažovane na brojnim lokacijama širom zemlje. Suša koja traje već nedeljama i nekoliko toplotnih talasa sa temperaturama koje su ponegde prelazile 40 stepeni potpuno su isušili vegetaciju. U velikom požaru kod Bordo, na obali Atlantika, već je izgorelo više od 42.000 hektara šume i rastinja. Istovremeno, požari i radovi na sprečavanju njihovog ponovnog izbijanja na jugu i jugoistoku Francuske zahtevaju angažovanje dodatnih snaga. Na mnogim mestima vatrogasci u neprekidnim i izuzetno napornim intervencijama pokušavaju da obuzdaju vatrenu stihiju, ali dolaze do granica svojih fizičkih mogućnosti. Olujni vetrovi gotovo nezaustavljivo ubrzavaju širenje požara, a više od 220.000 ljudi do sada je bilo primorano da napusti svoje domove i kuće za odmor, piše DW. Koliko je situacija ozbiljna pokazuje i činjenica da je vlada prvi put angažovala veliki vojni transportni avion za gašenje šumskih požara. Avion A400M može da izbaciti oko 20 tona sredstva za gašenje, odnosno više od tri puta više nego jedan "Kanader". Uprkos tome, stanje je toliko dramatično da je predsednik Emanuel Makron aktivirao Mehanizam civilne zaštite Evropske unije (Civil Protection Mechanism - CPM) i zatražio pomoć drugih evropskih država. Kada se aktivira CPM, država prijavljuje svoje potrebe Koordinacionom centru Evropske unije u Briselu, koji radi neprekidno, 24 časa dnevno. Stručnjaci zatim procenjuju koja od 37 država učesnica može da pruži pomoć. Prva pomoć mobilisana je u roku od nekoliko sati, a u međuvremenu je znatno proširena. Protivpožarni avioni i helikopteri iz Portugala, Hrvatske, Češke, Nemačke, Turske, Švedske i Slovačke pružaju pomoć Francuskoj, pre svega na širem području Bordo. Istovremeno je Evropska unija uputila još šest protivpožarnih aviona iz Grčke, Turske i Italije u Španiju. Time je već angažovano 13 od ukupno 22 protivpožarna aviona predviđena za ovo leto za ove dve zemlje. Ti podaci pokazuju koliko brzo evropske rezerve mogu biti iscrpljene kada istovremeno izbije više velikih požara. Kako se može čuti u Evropskoj komisiji, raspoloživa sredstva trenutno verovatno nisu dovoljna da prate razmere požara. Od pokretanja CPM-a 2001. godine sistem je više puta unapređivan. U okviru programa rescEU, Evropska unija od 2019. godine raspolaže i strateškim rezervama protivpožarnih aviona, medicinske opreme, poljskih bolnica i specijalizovane opreme za hemijske i nuklearne vanredne situacije. U ovom mehanizmu civilne zaštite ne učestvuje samo 27 država članica Evropske unije, već i još deset zemalja, među kojima su Norveška, Turska i nekoliko država Zapadnog Balkana. Za leto 2026. godine Brisel je unapred rasporedio 777 vatrogasaca iz 14 zemalja u posebno ugrožene regione Francuske, Španije, Portugala, Italije, Grčke i Kipra. Protivpožarni avioni i helikopteri evropskih rezervi raspoređeni su u 12 država i mogu biti angažovani preko Koordinacionog centra u Briselu. Radove na gašenju dodatno podržavaju satelitski snimci visoke rezolucije iz programa Evropske unije za posmatranje Zemlje Kopernikus. Ipak, evropski princip solidarnosti ima svoja ograničenja kada

Vreme: 28.07.2026 17:47

Medij: nin.rs

Link: <https://www.nin.rs/svet/vesti/119442/pozari-iscrpljuju-evropske-kapacitete-francuska-aktivirala-pomoc->

Autori: DW / Andreas Nol

Teme: Evropska komisija

Naslov: Požari širom Evrope iscrpljuju resurse: Francuska zatražila pomoć Evropske unije

je više država istovremeno pogođeno ekstremnim vremenskim pojavama, koje će zbog klimatskih promena verovatno biti sve učestalije. Suština saradnje jeste da jedna država može da ustupi avione ili spasilačke snage drugoj državi kada su joj hitno potrebni. Upravo to postaje sve teže kada istovremeno gore šume u više evropskih zemalja. Tada vlade moraju da procene koliku pomoć mogu da pošalju u inostranstvo, a da pritom ne ugroze sopstvenu spremnost za reagovanje. Italija se trenutno bori sa požarima na svojoj teritoriji, iako još nije aktivirala ovaj mehanizam. Evropska komisija očekuje da će ovogodišnja sezona šumskih požara biti neuobičajeno duga. Mehanizam je prvi put aktiviran već krajem aprila, a mogao bi da ostane na snazi čak do početka novembra. Sadašnje evropske vazdušne rezerve za gašenje šumskih požara uglavnom čine letelice kojima upravljaju nacionalne službe, a koje se na određeni period stavljaju na raspolaganje Evropskoj uniji. Istovremeno, EU za oko 600 miliona evra gradi trajno raspoloživu flotu rescEU, koja će biti u potpunosti finansirana iz sredstava Evropske unije. Planirana je nabavka 12 novih protivpožarnih aviona, koji će biti stacionirani u Francuskoj, Španiji, Portugalu, Italiji, Grčkoj i Hrvatskoj. Letelicama će upravljati te države članice, ali će o njihovom angažovanju u okviru programa rescEU zajednički odlučivati Evropska komisija i države učesnice. "Evropski vatrogasci za šumske požare" mogu u vanrednim situacijama da dobiju na vremenu i rasterete nacionalne službe za zaštitu i spasavanje. Međutim, prema oceni Evropske komisije, time se ne može nadoknaditi nedostatak preventivnih mera za zaštitu od šumskih požara. Među njima su izgradnja protivpožarnih proseka, kao i stroži građevinski propisi u ugroženim područjima. Pored toga, protivpožarni avioni najefikasniji su kada se požari otkriju u ranoj fazi. Ako se usled visokih temperatura i jakog vetra već formiraju vatreni frontovi dugi više kilometara, ni dodatne letelice Evropske unije često više ne mogu da ugase požar, već samo da ograniče njegovo dalje širenje. (DW)

